

Työturvallisuus ei saa olla elämää haittaava asia, eikä tapaturma ole sattuman aiheuttama. Seuraukset sitä vastoin ovat.

Näin ajattelee seitsemän vuotta sitten Tapaturva Oy:n perustanut DI Juha Merjama. Neljän asiantuntijan tietoihin ja taitoihin perustuvaan kouluttamiseen erikoistunut yritys on ottanut tehtäväkseen työturvallisuuden parantamisen suomalaisilla työpaikoilla. Toimintasäde ulottuu Espoon Olarista koko maahan.

”Me katsomme ensin mitä laki sanoo. Tämän minimitason päälle lisäämme turvallisuusajattelua ja –käytäntöjä juuri niin paljon kuin asiakas haluaa. Kun me puhumme turvallisuuden johtamisesta, tarkoitamme johtoa ja esimiehiä, joihin vastuukysymykset kulminoituvat”, Merjama linjaa.

Merjaman mukaan tämän päivän rakennustyömaa on erinomainen esimerkki työturvallisuuden monisäikeisyydestä ja riskeistä. Hän ei usko, että kukaan haluaisi tahallaan vahinkoja itselle tai muille. Pikemminkin halu selvittää tehtävistä hyvin ja vieläpä nopeasti on vallitseva piirre.

Oman kokemuksensa mukaan Merjama antaa rakennustyömaille tunnustusta uusien työntekijöiden perehdyttämisestä. Tulijat opastetaan hyvin työpaikan tavoille myös turvallisuuden näkökulmasta. Ongelmat painottuvat yleensä lähiesimiesten, heidän esimiestensä ja muun johdon toimintaan ja asenteisiin.

Johdon oltava hereillä

”Jos johtajat katsovat sormien läpi riskejä ja turvallisuuspuutteita, eivätkä puutu sähkökykyyn, putoaa pohja työturvallisuudelta. Yleistämättä tai mitään tahoja leimaamatta voi kyllä sanoa, että siellä missä on resursseja, siellä on myös työturvallisuutta. Koska turvallisuuteen käytetyt panokset eivät mene hukkaan”, Merjama sanoo.

Skanskan kanssa yhteistyötä tehdessään Merjama muistaa silloisen toimitusjohtaja Juha Hetemäen todenneen, että työturvallisuuteen tehdyt satsaukset hänen yhtiössään paransivat vuositulosta miljoonalla eurolla.

Merjama pitää nykyistä taloustaantumaa jossain määrin paradoksaalisena. Työturvallisuus lisää tutkitusti tuottavuutta, mutta kireinä aikoina houkutus tinkiä turvallisuudesta kasvaa.

”Työturvallisuus ei saa missään olosuhteissa nakertaa työn mielekkyyttä. Turvajärjestelyjen on oltava mielekkäitä, eivätkä ne saa haitata työntekoa. Jos näin kävisi, olisi se työltä suojelua. Oikein mitoitettu työsuojelu on tekijälle nopeampi, tehokkaampi, turvallisempi ja tuottavampi tapa selvittää tehtävistään”, Merjama tietää.

Turvallisuus on opittavissa

Tapaturva on kouluttanut jo seitsemän vuoden ajan eri työyhteisöissä työsuojelua ja turvallisuutta. Kaikki yrityksen työntekijät ovat erikoistuneet omille ydinosaamisensa alueille. Juha Merjamalla on konepuolen DI –koulutus ja vankkaa kokemusta Työterveyslaitokselta. Tiimissä on myös muun muassa vahvaa ajamisen, kemianteollisuuden ja työhygienian osaamista sekä kaupallisen ja juridisen alan asiantuntemusta.

”Uskaltaisin melkein väittää, että olemme tällä repertuaarilla ja konseptilla lähes ainoita turvallisuuskouluttajia koko maassa. Kaikessa koulutuksessamme lähdetään liikkeelle asiakkaan tarpeista. Tapauskohtaisesti arvioimme yhdessä asiakkaan kanssa kuinka paljon minimitason yli on tarpeen mennä”, Merjama selvittää.

Kun tiedetään, että tuottavuus ja turvallisuus ovat saman kolikon eri puolia, sisällytetään aina päivän tai puolikkaan koulutusjaksoon keskustelua ja turvallisuusajatteluun haastamista. Siksi, että viesti menisi paremmin perille.

”Osana työturvallisuutta pyrimme aina puhumaan myös ergonomiasta. Rakennustyömaille se on vielä valitettavan uusia asia. Se tiedetään, että vain pari prosenttia rakentajista siirtyy eläkkeelle täysin terveenä. Ruotsi on näissä asioissa meille erinomainen esimerkkimaa”, Merjama sanoo ja ottaa käytännön esimerkin.

”On todennäköistä, että suomalainen rakennusmies levyttää 1 200 mm:n kipsilevyllä yksittäisen seinän nopeammin kuin ruotsalainen kollegansa, joka käyttää 900

mm:n kipsilevyä. On myös yhtä todennäköistä, että ruotsalainen kollega on työturanssa aikana tuottavampi, koska käyttää vähemmän sairaspäiviä. Lisäksi hän jää terveempänä eläkkeelle, ja nauttii eläkevuosiensa terveempänä enemmän.”

”Tätä viestiä haluamme viedä työpaikoille ja sen eteen haluamme tehdä työtä. Aina ensimmäisenä haluamme lähestyä johtoa ja työmaiden avainhenkilöitä, koska me tiedämme, että näissä asioissa tieto kulkee ylhäältä alaspäin.”

Työturvallisuuspakka

Tapaturva kehitti yhdessä Skanskan kanssa vuonna 2008 ensimmäisen kaikille rakennustyömaille työskenteleville työntekijöille tarkoitettua kätevää työturvallisuuspakkaa. Yli 80 sivua käsittävään korttipakkaan on koottu keskeiset rakennustyömaan lait ja ohjeet havainnekuvineen. Pakasta selviää muun muassa, että nelijalkaisen työpukin maksimikorkeus on kaksi metriä, eikä sitä voi asettaa putoamisvaaralliseen paikkaan.

Julkaisua on tähän mennessä myyty yli 15 000 kappaletta. Juha Merjama toteaa julkaisun avaussanoissa, että rakentaminen on perinteisesti ollut vaarallinen ammatti. Tilastollisesti joka kuudes rakennusmies loukkaa itsensä työtapaturmassa ja useammin kuin kerran kuukaudessa joku kuolee suomalaisilla rakennuksilla. Tätä taustaa vasten Rakennusteollisuuden lanseeraama kampanja 0 tapaturmaa vuonna 2020 on erittäin aiheellinen.

”Kampanja ei ole utopistinen. Jo nyt tiedetään, että osa yrityksistä saavuttaa tavoitteen ja osa ei, mutta kaikille se on mahdollinen. Vahingot ja tapaturmat eivät johdu tahallisuudesta, vaan osaamattomuudesta. Siitä syystä meitä tarvitaan”, Merjama sanoo. □

”Turvallisuus ei parane sillä, että puutteet todetaan, vaan sillä, että todetut puutteet korjataan”, Tapaturva Oy:n johtava asiantuntija Juha Merjama sanoo.

TYÖTURVALLISUUS ON OPITTAVISSA

Työturvallisuuspakka kulkee helposti mukana ja toimii samalla henkivakuutuksena.